Lietas arhīva Nr. AA43-0357-23/16
ECLI:LV:ADAT:2023:0630.A420292721.13.S

ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lieta Nr. A420292721
AA43-0357-23/16

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2023.gada 30.jūnijā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnesis referents Valters Poķis,
tiesneses Inga Juhņeviča-Knoka un Sanita Kanenberga,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz pieteicēja /pers. C/ pieteikumu par Uzņēmuma reģistra 2021.gada 30.novembra lēmuma Nr.1-5n/814 atcelšanu, sakarā ar /pers. C/ apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2022.gada 19.septembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicējs 2021.gada 24.novembrī iesniedza Uzņēmumu reģistram (turpmāk – reģistrs) iesniegumu, kurā lūgts atjaunot procesuālo termiņu 2020.gada 2 oktobra reģistra lēmuma Nr.6-12/98473 (turpmāk – pirmais lēmums) un 2021.gada 22.janvāra lēmuma Nr.6-12/7899 (turpmāk – otrais lēmums) apstrīdēšanai. Iesniegumā norādīts, ka termiņš nokavēts Covid-19 saslimšanas dēļ un saistībā ar ārvalstu ceļojumiem. Iesniegumā arī lūgts izdarīt ierakstus par SIA /Nosaukums A/ (turpmāk – sabiedrība) saimnieciskās darbības atjaunošanu.

[2] Reģistrs, izskatot pieteicēja sūdzību, 2021.gada 30.novembrī pieņēma lēmumu Nr.1-5n/814 (turpmāk – noslēdzošais lēmums), ar kuru pieteicēja izteiktais prasījums par ierakstu atjaunošanu noraidīts, norādot turpmāk minēto argumentāciju.

[2.1] Reģistra pienākumi veikt ierakstus saistībā ar patiesā labuma guvējiem ir regulēti Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likuma (turpmāk – Novēršanas likums) 22.pantā, kas paredz, ka kapitālsabiedrībām ir jāiesniedz komercreģistrā pieteikums par patiesā labuma guvēju līdz 2018.gada 1.martam. Secīgi, ja tas netiek izdarīts, tad tiek piemērots Novēršanas likuma pārejas noteikumu 49.punkts, kas paredz, ka kapitālsabiedrību, kuras šo prasību nav ievērojušas, darbību izbeidz ar reģistra lēmumu. Likvidācijas procesā reģistrs piemēro Komerclikuma 317., 318.^{1} panta trešo daļu.

[2.2] Komerclikuma 318.^{1} panta trešajā daļā noteiktais termiņš ir materiāltiesisks. Līdz ar to tā atjaunošana ir iespējama tad, ja to paredz speciālās tiesību normas, vai tā iemesla dēļ, ka termiņa neatjaunošana varētu būtiski skart personas cilvēktiesības. Komerclikumā nav paredzēta iespēja šo termiņu pagarināt vai atjaunot. Līdz ar to, ja vien nav konstatējams kāds būtisks cilvēktiesību aizskārums, ieinteresēto personu tiesības iesniegt komercreģistra iestādei pieteikumu par likvidatora iecelšanu un tādējādi prasīt sabiedrības likvidāciju beidzas līdz ar šo termiņu. Savukārt, vērtējot pēc būtības prasījumu par lēmuma atcelšanu, reģistrs var atcelt lēmumu par sabiedrības izslēgšanu tikai tad, ja nav iestājušies tiesību normā norādītie apstākļi, – sabiedrības darbība likumā noteiktajā kārtībā izbeigta, ir publicēts paziņojums oficiālajā izdevumā, neviena persona nav iesniegusi pieteikumu par likvidatora iecelšanu. Iepriekš minētie noteikumi ir ievēroti, tādējādi lēmuma atcelšana nav pamatota.

[3] Par reģistra lēmumu pieteicējs iesniedza pieteikumu tiesā, kurā lūgts anulēt ierakstu par sabiedrības izslēgšanu no komercreģistra un izdarīt ierakstu par uzņēmuma darbības atjaunošanu. Pieteikumā norādīti turpmāk norādītie apsvērumi.

[3.1] Pieteicējs sava veselības stāvokļa dēļ nebija spējīgs apstrīdēt pirmo un otro lēmumu. Pieteicējam kopš 2016.gada ir diagnosticētas nopietna slimība (/slimības nosaukums/). Slimības dēļ pieteicējs kopš 2016.gada darbā nevarēja pastāvīgi koncentrēties. Situācija uzlabojās 2019.gada vasarā, tāpēc pieteicējs 2019.gada novembrī iesniedza reģistram ziņas par sevi. Pēc tam veselības stāvoklis atkal pasliktinājās. Slimības ietekmē pieteicējs atlika problēmu risināšanu un pārstāja par tām

domāt.

[3.2] Pieteicēja attieksmi pret problemātiskiem darba jautājumiem ietekmēja dēla piedzimšana 2020.gada septembrī. Pieteicējs koncentrējās uz šīm pozitīvajām emocijām un attālinājās no problēmsituācijām.

[3.3] Sabiedrībai pieder ievērojama manta, kas atbilstoši Komerclikuma 317.panta trešajai daļai piekrīt valstij. 2021.gada 14.decembrī banka pārskaitīja uz valsts kasi 472 517,70 *euro* no sabiedrības konta. Vēstules autors ir Valsts ieņēmumu dienests, tomēr banka šo vēstuli pieteicējam neizsniedza. Citā bankas kontā ir vērtspapīri 261 893,78 *euro* vērtībā. Tāpat sabiedrībai pieder dzīvoklis ne mazāk kā 160 000 *euro* vērtībā ar autostāvvietu ne mazāk kā 17 000 *euro* vērtībā. Tādējādi sabiedrības mantas vērtība ir vismaz 915 000 *euro*.

Lietas juridiskais vērtējums no reģistra puses nav pietiekams. Novēršanas likuma regulējuma mērķis ir novērst noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un terorisma un profilēšanas finansēšanu. Konkrētās lietas apstākļi pārliecinoši norāda, ka šāds mērķis konkrētajā gadījumā nav sasniegts.

[3.4] Lēmums būtiski aizskāra pieteicēja cilvēktiesības, kas paredzētas Latvijas Republikas Satversmes 105.pantā. Nav šaubu, ka pieteicējs nav izpildījis likumā noteikto pienākumu savlaicīgi iesniegt reģistrā pieteikumu par patiesā labuma guvēju, tomēr nav šaubu, ka sabiedrības patiesais labuma guvējs bija pieteicējs. Lēmuma atstāšana spēkā nav samērīga un atbilstoša labas pārvaldības principam, jo sabiedrība neiegūst nekādu labumu, izņemot nepilnu miljonu *euro*, kuri tika netaisnīgi atņemti pieteicējam.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas spriedumu pieteicēja pieteikums noraidīts, pamatojoties ar šādiem motīviem.

[4.1] Novēršanas likuma 18.^{2}panta pirmā daļa noteic, ka juridiskā persona nekavējoties, bet ne vēlāk kā 14 dienu laikā no attiecīgās informācijas uzzināšanas dienas iesniedz reģistram pieteikumu informācijas par patiesajiem labuma guvējiem reģistrācijai vai šajā informācijā veikto izmaiņu reģistrācijai. Saskaņā ar Novēršanas likuma pārejas noteikumu 22.punktu attiecīgā informācija par patieso labuma guvēju reģistram jāiesniedz līdz 2018.gada 1.martam. Pretējā gadījumā juridiskajai personai ir jārēķinās ar Novēršanas likuma pārejas noteikumu 49.punktā noteiktajām sekām, proti, sabiedrības darbību izbeidz, pamatojoties uz reģistra lēmumu. Savukārt sabiedrības likvidācijas gadījumā, kad kapitālsabiedrības darbība ir izbeigta, piemēro Komerclikuma normas.

Novēršanas likuma pārejas noteikumu 49.punktā lietotie vārdi (tās darbību izbeidz) norāda, ka, konstatējot tiesību normā minētos priekšnosacījumus, reģistram jāpieņem obligātais administratīvais akts.

[4.2] No lietas materiāliem redzams, ka pieteikums par patiesā labuma guvēja reģistrāciju gan ir ticis 2019.gada 11.novembrī iesniegts, bet ar reģistra lēmumu konstatēti trūkumi pieteikumā, kas netika novērsti. Tāpēc ieraksts netika veikts. Reģistrs sabiedrībai 2020.gada 10.jūlijā nosūtīja brīdinājumu, kurā tā informēta par sekām, kas iestāsies, ja tā viena mēneša laikā reģistrā neiesniegs pieteikumu par kapitālsabiedrības patieso labuma guvēju. Tā kā pieteikums netika saņemts, tad reģistra notārs pamatoti pieņēma lēmumu par sabiedrības darbības izbeigšanu.

[4.3] 2020.gada 2.oktobra lēmums likumā noteiktajā kārtībā netika apstrīdēts un komercreģistrā tika ierakstītas ziņas par kapitālsabiedrības darbības izbeigšanu. 2020.gada 10.decembrī Latvijas Republikas oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis" Nr.239 tika izsludināts paziņojums par sabiedrības darbības izbeigšanu, vienlaikus uzaicinot kapitālsabiedrības likvidācijā ieinteresētās personas viena mēneša laikā iesniegt reģistrā pieteikumu par likvidatora iecelšanu. Tāpat netika noteiktajā termiņā saņemts likvidācijā ieinteresētās personas pieteikumus par likvidatora iecelšanu. Tādējādi ir iestājušies visi likumā paredzētie priekšnosacījumi lēmuma pieņemšanai par kapitālsabiedrības izslēgšanu no reģistra.

[4.4] SIA /Nosaukums A/ ar tiesību normām bija piešķirts pietiekošs laiks iesniegt ziņas par patiesā labuma guvēju un pieteikties likvidācijas procesa uzsākšanai. Lai arī pieteicējam, iespējams, ir bijušas veselības problēmas, tiesa nekonstatē apstākļus, kas liecinātu, ka pieteicējs ilgstošā laikā nebūtu pats spējis nodrošināt sabiedrības darbību vai pilnvarot citas personas pārstāvēt sabiedrību. No iesniegtā izraksta redzams, ka ārsts norādījis, ka pieteicējam veselības stāvokļa saasinājumi bijuši periodiski. Līdz ar to nav pamata uzskatīt, ka pastāvētu apstākļi, kas varētu būt par pamatu atkāpties no likumā noteiktās kārtības.

[4.5] Lietas apstākļi ir atzīstami par tipiskiem, līdz ar to nav pamata atkāpties no tiesību normu piemērošanas konkrētajā gadījumā. Tas, ka SIA /Nosaukums A/ pieder ievērojama manta, nav pamats pieņemt citādu lēmumu. Izskatāmajā gadījumā pieteicējs nav pieteicies veikt likvidācijas procesu, līdz ar to nav pamata piemērot citu kārtību.

[5] Pieteicējs par pirmās instances tiesas spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību, norādot turpmāk minētos argumentus.

[5.1] Tiesa kļūdaini atzina, ka konkrētās lietas apstākļi nav atzīstami par netipiskiem. Tiesa nepietiekami novērtēja pieteicēja veselības stāvokli un pārējos lietas apstākļus. Lietai ir pievienoti 2019. un 2022.gada izraksti no pieteicēja medicīnas kartes. Slimība ir raksturojama ar /slimības apraksts/. Trīs gadu laikā, no 2016.gada, pieteicējam bija veselības pasliktinājums. Situācija uzlabojās 2019.gada vasarā, tāpēc pieteicējs iedziļinājās darbā un iesniedza reģistrā ziņas par sevi. Savukārt 2019.gada beigās veselības stāvoklis atkal pasliktinājās.

Tiesa pēc būtības atzina, ka pieteicējs bija nepietiekami slims, lai pieteikumu varētu apmierināt. Šāds secinājums ir kļūdains.

[5.2] Tiesa bez ievērības atstāja pieteicēja argumentus par to, ka sabiedrības darbības izbeigšana un izslēgšana no komercreģistra nesasniedz Novēršanas likuma mērķi. Novēršanas likuma mērķis nav izbeigt darbību jebkurai sabiedrībai, kas kādu apstākļu sakritības dēļ nav nodrošinājusi pieteikumu par patiesā labuma guvēju iesniegšanu reģistrā. Līdz ar to rezultāts ir nesamērīgs, turklāt būtiski ir aizskartas pieteicēja tiesības uz īpašumu. Veselības stāvokļa dēļ pieļauto formālo

pārkāpumu rezultātā pieteicējs ir pārlieku smagi sodīts.

[6] Reģistrs paskaidrojumos par pieteicēja apelācijas sūdzību norāda, ka apelācijas sūdzība nav pamatota. Apelācijas sūdzībā pieteicējs atkārto tos pašus argumentus, kas jau tika minēti sākotnējā pieteikumā. Līdz ar to reģistra viedoklis par šiem argumentiem jau ir sniegts reģistra paskaidrojumos par pieteikumu.

Motīvu daļa

[7] Apgabaltiesa konstatē, ka pieteicēja mērķis ir panākt ar pirmo un otro lēmumu izdarīto ierakstu par SIA /Nosaukums A/ saimnieciskās darbības izbeigšanu un izslēgšanu no reģistra tiesisko seku novēršanu.

Precizējot prasījuma priekšmetu, apgabaltiesa atzīst par nepieciešamu norādīt, ka pirmais un otrais lēmums likumā paredzētajos termiņos nav apstrīdēts.

Pieteicējs pirmā un otrā lēmuma apstrīdēšanas iesniegumu iestādei iesniedza tikai 2021.gada 24.novembrī, proti, vairāk nekā gadu pēc pirmā lēmuma spēkā stāšanās un aptuveni deviņus mēnešus pēc otrā lēmuma spēkā stāšanās.

Apstrīdēšanas termiņa kavējuma tiešās sekas ir tas, ka šie lēmumi kļuva neapstrīdami. Līdz ar to iestāde varēja lemt par termiņa atjaunošanu Administratīvā procesa likuma 46.panta pirmajā daļā paredzētajā kārtībā vai lemt par procesa uzsākšanu no jauna saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 83.-88.panta noteikumiem.

Reģistrs, izskatot pieteicēja sūdzību, nav lēmis par termiņa atjaunošanu, lai arī sūdzībā ir izteikts lūgums atjaunot termiņu. Vienlaicīgi reģistrs lēmumā ir norādījis, ka tas izskata pēc būtības apstrīdēšanas iesniegumu saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 81.panta pirmo daļu. Tādējādi secināms, ka reģistrs bez jebkādas argumentācijas un pamatojuma ir atjaunojis pirmā un otrā lēmuma apstrīdēšanas procesuālo termiņu. Reģistrs ar noslēdzošo lēmumu ir pārskatījis pirmo un otro lēmumu pēc būtības kā augstāka iestāde. Šādā situācijā pieteicēja prasījuma priekšmets ir formulējams, ka noslēdzošā lēmuma atcelšana, kas sevī ietver arī prasījumus par atbilstošu ierakstu atjaunošanu (jaunu ierakstu izdarīšanu).

Vienlaicīgi apgabaltiesa atzīst par nepieciešamu norādīt, ka termiņa atjaunošanu reģistram ir jāpamato, jo pretēja gadījumā netiek ievērots tiesiskās stabilitātes princips.

[8] Pieteicēja argumenti liecina, ka lietā nav strīda par to, ka SIA /Nosaukums A/ nebija reģistrējusi informāciju par patiesā labuma guvēju. Nav strīda arī par to, ka visi Novēršanas likuma pārejas noteikuma 49.punktā paredzētie nosacījumi bija iestājušies, kas savukārt noveda pie pirmā lēmuma pieņemšanas. Nav strīda arī par to, ka ir izpildīti Komerclikuma 317., 318.[1]panta trešajā daļā norādītie priekšnoteikumi otrā lēmuma pieņemšanai (izslēgšanai no reģistra).

Strīds lietā ir vienīgi par to, vai pieteicēju var atbrīvot no tiesiskajām sekām, kas paredzētas Novēršanas likuma pārejas noteikumu 49.punktā un Komerclikuma 317.pantā, ņemot vērā pieteicēja norādītos apstākļus (pieteicējam noteikto diagnozi, slimību).

[9] Aplūkojot apstākļu kopumu, kas raksturo kavējuma ilgumu un pieteicēja darbības šajā laikā posmā, apgabaltiesa konstatē turpmāk norādīto apstākļu secīgu iestāšanos.

[9.1] Aplūkojot pirmā lēmuma tiesiskumu, apgabaltiesa konstatē, ka Novēršanas likuma 18.[1]panta pirmā daļa paredz juridiskās personas pienākumu nekavējoties, bet ne vēlāk kā 14 dienu laikā no attiecīgās informācijas uzzināšanas dienas, iesniegt reģistram pieteikumu informācijas par patiesajiem labuma guvējiem reģistrācijai. Novēršanas likuma pārejas noteikumu 22.pants paredz, ka sākotnējais pieteikums (tiesību normas stājās spēkā 2017.gada 1.decembrī) ir jāiesniedz līdz 2018.gada 1.martam.

Pieteicējs 2019.gada 11.novembrī iesniedza pieteikumu par patiesā labuma guvēju, kurš netika reģistrēts. Tādējādi pieteicējs neizpildīja tiesību normā paredzēto pienākumu nedz līdz 2018.gada 1.martam, nedz arī turpmākā laika posmā. Turklāt nav šaubu, ka pieteicējs apzinājās šo faktu. Pieteikuma saturs apliecina, ka pieteicējs nenoliedz faktu, ka, būdams SIA /Nosaukums A/ amatpersona, zināja, ka ar reģistra 2019.gada 15.novembra lēmumu Nr.21-6/135994 reģistrācija ir atlikta, bet noteiktos trūkumus nenovērsa. Tādējādi secināms, ka pieteicējs faktiski vairāku gadu garumā bija informēts par to, ka SIA /Nosaukums A/ nav izpildījusi tiesību normās paredzētās prasības par patiesā labuma guvēja norādīšanu, bet nepiešķīra nozīmi šo pienākumu izpildei.

Nav arī strīda, ka pieteicējs nav ņēmis vērā arī reģistra 2020.gada 10.jūlija brīdinājumu, kurā SIA /Nosaukums A/ tika dots viens mēnesis laika un vērsta uzmanība uz Novēršanas likuma 49.pantā paredzētajām sekām, proti, sabiedrības darbības izbeigšanu. Pēc termiņa beigām reģistrs 2020.gada 2.oktobrī pieņēma pirmo lēmumu par sabiedrības darbības izbeigšanu.

[9.2] Otrais lēmums tiek pieņemts pēc tam, kad neapstrīdams kļūst pirmais lēmums.

Saskaņā ar Komerclikuma 318.[1]panta trešo daļu, ja sabiedrības darbība ir izbeigta, pamatojoties uz reģistra lēmumu, un neviena ieinteresētā persona nav ieteikusi tiesai likvidatora kandidātu, reģistrs pēc tam, kad reģistrā izdarīts ieraksts par sabiedrības darbības izbeigšanu, publicē paziņojumu par sabiedrības darbības izbeigšanu. Paziņojumā uzaicina sabiedrības likvidācijā ieinteresētās personas *viena mēneša laikā* pēc tā publicēšanas dienas iesniegt reģistram pieteikumu par likvidatora iecelšanu.

Saskaņā ar Komerclikuma 318.[1]panta trešo daļu pēc tam, kad pirmais lēmums kļuva neapstrīdams, reģistrs

2020.gada 10.decembrī ievietoja paziņojumu „Latvijas Vēstnesī", dodot viena mēneša termiņu ieinteresētajām personām iesniegt pieteikumu par likvidatora iecelšanu. Pēc termiņa noslēguma reģistrs 2021.gada 22.janvārī pieņēma otro lēmumu par sabiedrības izslēgšanu no komercreģistra.

Tādējādi pieteicējs neizmantoja arī Komerclikuma 318.[1]panta trešajā daļā paredzēto viena mēneša termiņu, lai pieteiktu likvidatoru uzņēmumam. Likvidatora iecelšana nodrošinātu pieteicēja interešu aizsardzību saistībā ar uzņēmuma mantas pārņemšanu savā īpašumā.

[10] Iepriekšējā sprieduma punktā minēto apstākļu kopums norāda uz ilgstošu SIA /Nosaukums A/ un pieteicēja bezdarbību, kas noveda pie pirmā un otrā lēmuma pieņemšanas.

Komerclikuma 318.[1]panta trešās daļas termiņš ir materiāltiesisks (*sal. Senāta 2021.gada 1.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-341/2021 (* ECLI:LV:AT:2021:0601.A420318017.17.S) *11., 12.punkts*). Līdz ar to atkāpties no tiesisko seku piemērošanas ir pieļaujams, ja konkrētā situācija ir netipiska un tiek nepamatoti aizskartas būtiskas cilvēktiesības.

Pieteicējs pārtrauca termiņa kavējumu 2021.gada 24.novembrī. Tādējādi pieteicēja kavējums Komerclikuma 318.[1]panta trešajā daļā noteikto darbību izpildei ir laika posmā no 2020.gada 10.decembra līdz 2021.gada 24.novembrim. Savukārt Novēršanas likuma 18.[1]panta pirmajā daļā paredzēto pienākumu izpildi pieteicējs ir kavējis laika posmā no 2018.gada 1.marta līdz 2021.gada 24.novembrim, proti, kavējuma periods ir vēl ilgāks.

Pieteicējs ir norādījis, ka slimoja, kas ietekmēja viņa spējas koncentrēties un pieņemt lēmumus. Kā apliecinājumu slimības faktam pieteicējs ir iesniedzis 2019.gada 14.jūlija izrakstu no ambulatorās pacienta medicīniskās kartes, kurā ir norādīts, ka pieteicējam konstatēta noteikta veida slimība (/slimības nosaukums/). Rekomendēts saudzējošs režīms, stresa mazināšana, medikamentu lietošana un ģimenes atbalsts. Vēlāk pieteicējs iesniedza 2022.gada 5.aprīļa izrakstu no ambulatorās pacienta medicīniskās kartes, kurā ir norādīts, ka pieteicējam konstatēta slimība, veselības stāvoklis mainīgs, pacēlumi un /slimības nosaukums/krituma periodi, kas ietekmē koncentrēšanos, domāšanu un lēmumu pieņemšanu. Rekomendēts lietot medikamentus.

[11] Attiecībā par informācijas sniegšanu reģistram par patiesā labuma guvēju (Novēršanas likuma prasību izpilde) norādāms, ka šis pienākums primāri attiecas uz pašu juridisko personu. Tāpat jānorāda, ka parasti uzņēmuma amatpersonas slimība nav pamats termiņa atjaunošanai. Parasti no juridiskās personas sagaida, ka tā spēj organizēt savu darbību tādējādi, ka tā nodrošina informācijas pienācīgu apriti un atbilstošu reaģēšanu uz valsts institūciju pieprasījumiem pat tad, ja tās amatpersonai ir darbnespēja.

SIA /Nosaukums A/ un pieteicējs par pienākumu iesniegt reģistram informāciju par patiesā labuma guvēju skaidri zināja vismaz no 2019.gada (vajadzēja zināt no 2017.gada decembra), bet nepieciešamās darbības atkārtoti SIA /Nosaukums A/ centās izpildīt tikai 2021.gada 24.novembrī.

Ilgstoša bezdarbība pati par sevi neradītu šāda veida sekas, ja Novēršanas likuma pārejas noteikumu 49.punkts neparedzētu noteikta veida tiesiskas sekas par bezdarbību. Par reģistra nodomu pieņemt pirmo lēmumu pieteicējs ir informēts ar 2020.gada 10.jūlija brīdinājumu. Līdz ar to pieteicējs bija arī brīdināts par pirmā lēmuma pieņemšanu, bet neveica nepieciešamās darbības.

Jānorāda, ka pieteicēja mantiskās intereses galvenokārt skāra tieši otrais lēmums, tomēr pirmais lēmums ievada otrā lēmuma pieņemšanas procesu. Līdz ar to lietas izskatīšanā izšķiroša nozīme ir to apstākļu kopumu, kas saistāms ar objektīvu šķēršļu esību pieteicējam izpildīt tiesību normu prasības laika posmā no 2020.gada 10.jūlija līdz 2021.gada 24.novembrim.

[12] Apgabaltiesas vērtējumā pieteicēja iesniegtais 2022.gada 5.aprīļa izraksts no ambulatorās pacienta medicīniskās kartes neapliecina, ka laika posmā no 2020.gada 10.jūlija līdz 2021.gada 24.novembrim pieteicēja darba spējas bija būtiski ierobežotas. Gluži pretēji, iepriekš minētajā izrakstā ir skaidri norādīts, ka slimībai ir mainīgs raksturs, proti, pozitīvus pacēlumus nomaina /slimības nosaukums/periodi. Izrakstā tiek vispārīgi norādīts, ka brīžos, kad slimība progresē, pieteicējam var būt apgrūtināti koncentrēties un pieņemt lēmumu. No šāda satura izraksta nav iespējams konstatēt, kurā laika posmā pieteicējam bija /slimības nosaukums/stāvoklis, kas ietekmēja pieteicēja koncentrēšanas spējas. Tāpat pieteicēja iesniegtie izraksti no ambulatorās medicīnas kartes neapliecina, ka pieteicējs principā zaudēja spēju pieņemt lēmumus pat tad, kad viņam bija /slimības nosaukums/stāvoklis, bet tikai to, ka tā bija samazināta.

Apgabaltiesa, lai precīzāk noskaidrotu situāciju saistībā ar pieteicēja veselības stāvokli, ar 2023.gada 28.februāra paziņojumu lūdza pieteicēju iesniegt informāciju par slimības gaitu laika periodā no 2020.gada 10.jūlija līdz 2021.gada 1.martam, norādot, kādā veidā slimība ietekmēja pieteicēja darba spējas un kādi pierādījumi to apliecina.

2023.gada 17.martā no pieteicēja pārstāvja zvērināta advokāta Timura Šika saņems lūgums pagarināt termiņu tiesas pieprasīto pierādījumu iesniegšanai. Atbilstoši izteiktajam lūgumam tiesa arī pagarināja termiņu pierādījumu iesniegšanai un atlika lietas izskatīšanu. Tomēr līdz lietas izskatīšanas pēc būtības pabeigšanai netika saņemta pieprasītā informācija.

Ņemot vērā, ka papildus pierādījumi nav saņemti arī pēc tiesas norādēm par šādu pierādījumi nepieciešamību, tad apgabaltiesa secina, ka pieteicēja rīcībā nav atbilstoši pierādījumi vai tie neapliecina pieteicēja norādīto informāciju, ka kavējums ir saistīts ar pieteicēja slimību.

Apgabaltiesa papildus arī vērš uzmanību uz atsevišķiem apstākļiem, kas drīzāk pastiprina šaubas par to, ka slimība bija galvenais iemesls termiņa kavējumam. Apstrīdēšanas iesniegumā reģistram 2021.gada 24.novembrī pieteicējs norāda, ka

kavējuma iemesls ir ārvalstu ceļojumi un Covid-19 slimības radītie apstākļi (slimošana, pašizolācija). Arī šiem paskaidrojumiem nav pievienoti dokumenti, kas tos apstiprinātu. Ambulatorās pacienta medicīniskās kartes 2022.gada 5.aprīļa izrakstā ir norādīts, ka slimība pieteicējam ir konstatēta jau kopš 2015.gada. Vispārīgi var konstatēt, ka ilgstošajā slimības periodā pieteicējs ir veicis neskaitāmas darbības, kas liecina, ka slimība pieteicējam principā neliedza turpināt uzņēmējdarbību dažādās kapitālsabiedrībās visā laika posmā (tostarp regulāri sniegt dažādas nodokļu atskaites un kārtot citu nepieciešamo dokumentāciju). Ja pieteicējs ilgstošā laika posmā (no 2015.gada) ir informēts par savu veselības stāvokli, turklāt turpina aktīvu saimniecisko darbību, tad var secināt, ka pieteicējs varēja apzināties iespējamos riskus un atbilstoši organizēt savu saimniecisko darbību, pilnvarojot citas personas, kas var operatīvi pārvaldīt uzņēmumus, kurus kontrolē pieteicējs. Šādas situācijas principā atšķiras no tādām, kad persona negaidīti saslimst ar slimību, kas faktiski liedz tai veikt pat ikdienas darbus.

Apkopjot iepriekš minēto, secināms, ka Komerclikuma 318.[1]panta trešajā daļā paredzēto termiņu pieteicējs nokavējis nevis saistībā ar no pieteicēja neatkarīgiem apstākļiem, kuru ietekmi pieteicējs objektīvi nevarēja novērst, bet pieļautas neuzmanības dēļ. Šādi apstākļi nav atzīstami par netipiskiem apstākļiem Komerclikuma 318.[1]panta trešajā daļas izpratnē.

[13] Pieteicējs apelācijas sūdzībā uzsver, ka lēmumi nav samērīgi un būtiski aizskar pieteicēja cilvēktiesības. Pieteicēja pieteikumā un apelācijas sūdzībā paustā argumentācija par samērīguma principa piemērošanu tomēr ir vērtējama kā nekonkrēta, jo tajā nav norādīts, kādas tieši tiesību normas pieteicēja ieskatā ir nesamērīgas un kādēļ pieteicējs ir nonācis pie šādiem secinājumiem.

Pieteicēja pieļautā neuzmanība saistībā ar SIA /Nosaukums A/ pārvaldību ir galvenais iemesls tam, ka ir iestājušās tiesību normās paredzētas sekas. Ņemot vērā, ka tiesību zaudēšana ir notikusi pieteicēja neuzmanības dēļ, tad tiesiskās sekas nevar mainīt pieteicēja norādītais, ka sekas ir nozīmīgas (uzņēmumam pieder vērtīga manta). Termiņa kavējums, neraugoties uz tā formālo raksturu, var radīt būtiskas sekas. Arī Komerclikuma 318.[1]panta trešajā daļā paredzētā termiņa kavējums uzņēmuma īpašnieku un amatpersonas bezdarbības rezultātā (neuzmanība saimnieciskās darbības procesu organizēšanā) ir pietiekami tipisks termiņa kavējuma iemesls arī šīs normas tvērumā.

Par netipisku apstākli Komerclikuma 317.panta izpratnē nav atzīstams tas, ka uzņēmumam pieder vērtīga manta. Uz to skaidri norāda Komerclikuma 317.panta trešā daļa, kas paredz, ka manta, kas palikusi pēc sabiedrības izslēgšanas no komercreģistra, piekrīt valstij. Šī norma pārliecinoši norāda, ka Komerclikuma 317.panta piemērošana aptver arī tādus gadījumus, kuros uzņēmumiem pieder manta.

Tāpat vispārīgi jānorāda, ka cilvēktiesības (īpašuma tiesības) nav pārkāptas, ja interešu aizskāruma galvenais iemesls ir pašas personas neuzmanība mantas apsaimniekošanas procesā.

Iepriekš minētais norāda, ka vispārīgi izteikumi, kas balstās uz norādēm, ka SIA /Nosaukums A/ piederēja nozīmīgi materiālie līdzekļi, kas šobrīd ir zaudēti, nav pietiekami, lai konstatētu Satversmes 1., 105.panta pārkāpumu. Uzņēmuma īpašniekam ir jārūpējas par uzņēmuma pienācīgu pārvaldību. Jo vērtīgākus aktīvus SIA /Nosaukums A/ pārvaldīja, jo būtiskāk pieteicējam bija noorganizēt darbu uzņēmumā tā, lai uzņēmums spētu nodrošināt tā ikdienas nepārtrauktu darbību. Šajā ziņā juridiskām personām ir izvirzāmas pat stingrākas prasības par rūpību saimnieciskās darbības vešanā, nekā tās tiek izvirzītas fiziskajām personām.

[14] Samērīguma principa aspektā var tikt vērtēts, vai Komerclikuma 318.[1]panta trešajā daļā noteiktais termiņš nav nesamērīgi īss (pieteicējs šāda veida iebildumus nav izvirzījis), tomēr konkrētie lietas apstākļi apliecina, ka pieteicējs ir pieļāvis ilgstošu termiņa kavējumu (aptuveni 11 mēneši). Turklāt apgabaltiesa ņem vērā, ka kavējuma iemesls galvenokārt ir paša pieteicēja neuzmanība laika posmā, kas ievērojami pārsniedz viena mēneša termiņu. Šādos apstākļos apgabaltiesa nesaskata nepieciešamību vērsties Satversmes tiesā par Komerclikuma 318.[1]panta trešās daļas atbilstību samērīguma principam.

[15] Nav pamatots arī apelācijas sūdzībā norādītais arguments, ka tiesību normu piemērošana nav pamatota, jo nav sasniegts Novēršanas likuma 2.pantā noteiktais mērķis, ņemot vērā, ka pieteicēja mantai ir legāla izcelsme.

Novēršanas likuma pārejas noteikumu 49.punkts ir paredzēts kā līdzeklis, kas motivē uzņēmējus izpildīt Novēršanas likumā ietvertās prasības par informācijas sniegšanu reģistram par uzņēmuma patiesā labuma guvējiem.

Apgabaltiesas vērtējumā Novēršanas likuma mērķa tvērumā ietilpst tas, ka

uzņēmējam ir pienākums deklarēt patiesā labuma guvējus arī tad, ja patiesā labuma guvēji ir personas, kuras nav saistītas ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju. Novēršanas likuma mērķi tiek sasniegti ar noteiktu darbību kopumu, tostarp, arī ar informācijas sniegšanu par uzņēmuma patiesā labuma guvēju. Šī prasība ir jāizpilda ikvienam saimnieciskās darbības veicējam (arī tiem, kas neveic neatļautas darbības ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju). Tikai tad, ja to izpilda pietiekami konsekventi visi saimnieciskās darbības veicēji, tiesību norma sasniedz savu mērķu.

Tāpat valstij jāpanāk, lai normas ievērošanu nodrošinātu pietiekami efektīgi piespiedu mehānismi. Ja tiesību normas neparedzētu efektīgus līdzekļus, kas nodrošina tiesību normās paredzēto pienākumu izpildi, tad tiesību normai būtu pamatā deklaratīvs raksturs.

Iepriekš minētie apsvērumi norāda, ka informācijas nesniegšana par uzņēmuma patiesā labuma guvējiem, neatkarīgi no tā, kādu iemeslu dēļ tas notiek, ir pārkāpums. Līdz ar to noteikta veida piespieda mehānisma piemērošana ir pamatota.

Vispārīgi var norādīt, ka likumdevējs var apsvērt dažādu piespiedu līdzekļu izmantošanu, tādējādi arī šādā aspektā var

vērtēt, vai valsts izvēlētais līdzeklis ir samērīgs (apelācijā nav argumenti par šo aspektu). Vienlaicīgi apgabaltiesa nesaskata nepieciešamību izvērsti apskatīt apsvērumus par samērīguma aspekta ievērošanu saistībā ar līdzekļu izvēli šīs normas kontekstā, jo Novēršanas likuma pārejas noteikumu 49.punkts tiešā veidā neatņem pieteicējam īpašuma tiesības (tiesības rīkoties ar uzņēmuma mantu). Novēršanas likuma pārejas noteikumu 49.punkts paredz vienīgi uzņēmuma saimnieciskās darbības izbeigšanu, kas ierobežo turpmāku saimnieciskās darbību, bet neatņem īpašuma tiesības uz uzņēmuma aktīviem.

Pieteicējs zaudēja savas tiesības rīkoties ar SIA /Nosaukums A/ mantu tikai pēc tam, kad pieteicējs arī pēc uzņēmuma saimnieciskās darbības izbeigšanas neizmantoja Komerclikuma 318.[1]panta trešajā daļā paredzētās tiesības iesniegt reģistram iesniegumu par uzņēmuma likvidatora iecelšanu. Līdz ar to pieteicēja mantisko interešu aizskārums saistāms ar Komerclikuma 317.panta trešās daļas piemērošanu.

[16] Apkopojot iepriekš minēto secināms, ka pieteicēja pieteikums nav pamatots un tādēļ ir noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 309.pantu un 329.panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt /pers. C/ pieteikumu par Uzņēmuma reģistra 2021.gada 30.novembra lēmuma Nr.1-5n/814 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnesis	Tiesnese	Tiesnese
V.Poķis	I.Juhņeviča-Knoka	S.Kanenberga